

QVÆSTIO MEDICA,

QVODLIBETARIIS DISPVATIONIBVS MANE DISCVTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE MERCVRII XXIII. FEBRVARII,

M. DIONYSIO ALLAIN, Doctore Medico, Præside.

An parotidi, febris maligna superuenienti, primo die pyroticum?

995

HOMO contrariis & fluxis constans principiis immortalis esse non potuit; nedum ^{πανσυνεπής} ni triplicis substantiæ spirituosæ, humidæ & solidæ quæ assiduo fluore deteritur iactura, conuenienti pabulo farciretur. Id triplex principatus hepar, cor, cerebrum, varia sanguinis à pituita & bile vtraque minimè secreti, spirituumque elaboratione præstare videntur, dum osculis venarum, arteriarum & neruorum, per extrema carniū simul coeuntibus, calidum illud influens constituunt, à quo insiti deperditio restauratur. Hinc alimenti similis desiderium, quod cum nullibi reperitur, sed ex variis veniat seligendum, quæ dissimilia proindeque noxia plura habent, prouisum ideo à Naturâ, vt extranei fuga pari iure sit ingenta. Atque vt vnâ eademque manu duo illa efficeret, singulis partium principum officiales affinxit, quæ excrementorum secerndorum curam gererent, ad id similitudinis ratione inuitatæ. Quæ ubi præstiterint, ea tanquam inutilia deiciant, corpusque ab iis vacuum reddant, atque ideo sanum & robustum conferuent.

TEMPERATISSIMVS qui & sapientissimus homo ^{ἀσκήσις πρὸς τὴν ἀσκήσις πόνον} inuigilans, ad extremam senectutem per omnes ætatum gradus, ^{ἀπέναντι καὶ ἀντιθέτως} deueniet. Qui se his soluerit legibus, aut intemperie insigni præditus fuerit, in omnes morborum causas impinget, seque dabit præcipitem. Hæ duæ potissimæ, internæ, & externæ: internæ duplices, plenitudo ad vasa, ad vires, & cachymia pituitosa, biliosa, melancholica: Externæ sex res nonnaturales. Omnium soboles febris, quæ conuersio caloris natiui in ignem primum in corde, dein in reliquum corpus diffusa, pro triplici substantia quam occupat, triplex constituenda; spirituosæ ephemera, humoralis putridam, solida hæcticam profert. Vltima perniciofa, priores periculi expertes, modò prægrandi incendio corpus vniuersum non torreatur, phlegmone aut alius tumor principem aliquam partem non detineat, aut humor spiritulæ ^{εὐαίσθητος} illas non foueat. Is in eximia putredine collocandus, quam natura vix vincat, nec nisi artis beneficio superare possit.

SI tempora non bellè constituta, morbos ^{ἀσθενείας καὶ διασθενείας} pariunt, potiori iure humores cum temperiem naturamque propriam exuerint, pluresque gradus putredinis acquirerint, vt sæpè in veneni naturam abeant. Putret sanguis ^{ἀσθενείας καὶ διασθενείας} pituita & bilis vtraque ^{ἀσθενείας καὶ διασθενείας} Is synochum putrem, pituita quotidianam, bilis tertianam, melancholicus humor quartanam facit; simplices & periculi expertes, cum in aluina regione putruerint; continentes ex illis natus in maioribus vas, quæ pro varia humoris putrentis quantitate, qualitate, loco & motu varias edunt differentias illius putredinis participes, malignasque ingenerant. Hæ specie vt plurimum ablandiuntur; calor mitis, pulsus moderatus, facies parum immutata, vrinæ sanorum similes, lingua mollis, implacitas nulla; reipsâ tamen perniciem intus recondunt, quam ascensum tempore ex superuenientibus grauissimis symptomatis detegunt, quibus certior fit medicus de specie, more, magnitudine atque motu morbi. Horum & virium ratione præsidia instituit vtriusque ^{ἀσθενείας καὶ διασθενείας} quæ dum diu multumque reciderit, nullas in his morbis perfectas crises expectandas esse, exiguumque à Naturâ solatium obseruabit, atque totam spem in generosis præsidiiis collocandam; quorum opportunitatem ex iisdem captabit, concedet verò vnicum virium robur.

INTER alia quæ has febres comitantur ^{ἐμπράξις, ἁπλῆ} cerebrum respiciunt implacitas, capitis dolor, vigilæ, delirium, tremor extremorum, coma vtrumque, surditas: quibus partis principis temperies labefactatur, spiritus exhauriuntur, & suffocationis caloris natiui metus impendet. Natura tunc non omnino sui oblita, ^{τὸ πάλαι κινούμενον καὶ τὸ ἐνδοτικόν} pressa, quærit inconstans quò se exoneret. Ex visceribus nutritiis portionem materiæ alui profluui, vomitu: è vasibus maioribus sanguinis è naribus stillicidio; è capite parotidibus eructat; omnia sinistri iudicii, cum nihil paucum sit criticum, vt sine coctionis signis editum. Parotis vnica duplici ratione dimidiatus est abscessus, proindeque iudicans non decernens, dolore vehemènti, tensione, rubore ^{ἐκτασίαν καὶ πάλιν φρενὸς} metum incutiens, præsertim cùm malignæ febris, fractis iam viribus superuenerit, non die critico: neque vlla ^{ἐνδοτικὴ} hanc ^{ἐνδοτικὴ} sit consequta, grauemque ideo in cerebro superesse affectionem testetur, nihilque sit ^{ἀσθενείας} quo illius defectum compensare possit.

MEDICVS vt naturam integrè mouentem admiratur, imitatur; sic deficientem iuuat, errantem dirigit. Segniùs illa mouit, nec ^{ἀσθενείας} pro ratione tanti morbi: quærit ille artes quibus ei opituletur. Venam fecat leuandi cerebri, doloris leniendi, phlegmones liberandæ gratiâ; lenientia & mollientia præscribit, quibus humores tenuiores & fluidiores, vasa laxiora & cytem rariorem reddat, præsentem parotidem amplifcet & alteri viam faciat; cucurbitulas affigit, quarum flamma ex se & metu vacui humores proluciet; pyroticum primo die admouet, quod pariter trahet & concoquet: ad actò dein vulnere ichor erumpet, qui assiduitate fluendi cerebrum leuabit, ad excretionem consuetudine quadam inuitabit & ^{ἐκτασίαν καὶ πάλιν φρενὸς} metum remouebit: quod in omnibus etiam inguinum, & axillarum tumoribus, maximè verò pestilentibus, non expectata coctione faciendum. Inde enim pus erumpet, cuius beneficio ^{ἐκτασίαν καὶ πάλιν φρενὸς} humorum procurabitur, quibus cerebrum repletur; tandemque natura liberali hæmorrhagiâ, aut copioso alui & vrinæ profluui, in quo sedimentum album subbit, aut spuris crassioribus, largioribus, reliquum succorum putrentium per loca conferentia facilius deducet, & parotidis exiguitatem supplebit: fin minùs, Medicus tempestiuâ præfidiorum administratione id enitetur, vt constet, nihil ^{τὸν ἐνδοτικόν} eum prætermisisse, quibus ægro: tantis sanitas restitui potuerit.

Ergo Parotidi, maligna febris superuenienti, primo die pyroticum.

DOMINI DOCTORES DISPVATVRI.

M. Michaël Marès.

M. Claudius Breget. Profess. Sch.

M. Martinus Akakia. Prof. Reg.

M. Durand. Fran. Ton.

M. Leo le Tournours.

M. Nicolaus Cappon.

M. Franciscus Guenault.

M. Ioannes Merlet.

M. Iacobus Perreau.

Proponebat Lutetiæ PETRVS PERREAV Parisinus, A. R. S. H. M. DC. L.